

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 เป็นยุทธศาสตร์ที่ชี้นำทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะปานกลาง ที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ระยะยาว และมีการดำเนินการต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ในด้านแนวคิดที่ยึด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวมและให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างระบบบริหารจัดการภายในที่ดีให้เกิดขึ้นในทุกระดับ อันจะทำให้เกิดการพัฒนายั่งยืนที่มี “คน” เป็นศูนย์กลางได้อย่างแท้จริง

การศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็น มุ่งพัฒนาคนให้มีศักยภาพในการพัฒนาตนเองและพัฒนาประเทศ ให้มีความรู้ความสามารถ คิดอย่างมีระบบ วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล ตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองได้ ลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ตามความรู้ความสามารถของตนเองได้ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถเลือกรับหรือปรับตัวให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีได้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2542 : 5) มาตรา 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

ปัจจัยที่จะช่วยให้บุคคลทำงานประสบผลสำเร็จก็คือ ความพึงพอใจในงาน ผู้ปฏิบัติงานที่มีความพึงพอใจในการทำงานย่อมปฏิบัติงานได้สำเร็จ และได้ผลดีมากกว่าคนที่ไม่มี ความพอใจในการทำงาน ไม่ว่าปัจจัยนั้นจะมาจากสาเหตุใด ผู้บริหารที่ฉลาดจึงควรพยายามที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งถึงปัจจัยและองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นไป กิติมา ปรีดีดิถ (2529 : 320) กล่าวว่า ความพึงพอใจหากเกิดขึ้นที่ใดแล้ว ที่นั้นย่อมเต็มไปด้วยความตั้งใจในการทำงาน การให้ความร่วมมือกับหน่วยงาน และบรรยากาศที่ดีในองค์การ

การศึกษาความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานเพื่อจะได้นำปัจจัยเหล่านี้มาเป็นเครื่องช่วยในการจูงใจให้เกิดความพึงพอใจในงานนั้น สมยศ นาวิการ (2525 : 401 – 402) กล่าวถึงความสำคัญของการจูงใจว่า การจูงใจมีความสำคัญเพราะผู้บริหารต้องทำงานให้สำเร็จด้วยการอาศัยบุคคลอื่นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบำรุงรักษาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไว้ในหน่วยงานให้มากที่สุดและนานที่สุด ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงานจะเกิดความตั้งใจในการทำงานและเต็มใจที่จะอุทิศเวลา แรงกาย ความคิดของตนเองเพื่อสนองความต้องการของหน่วยงาน การส่งเสริมให้ทำงานมีความพึงพอใจในการทำงานให้สูงขึ้นจะช่วยลดการออกจากงาน การขาดงาน การเบื่องานของทำงานได้ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2527: 51) ได้กล่าวว่า ผู้นำที่ยึดการประสานประโยชน์เป็นหลักด้วยการพยายามให้บุคลากรปฏิบัติงานตามความเหมาะสมและยุติธรรมจะส่งผลให้บุคลากรมีความพอใจในการทำงานด้วยประโยชน์ก็จะเกิดขึ้นกับทั้งสถาบันและบุคลากรที่ทำงาน

งานบริหารบุคลากรเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งถ้าสามารถบริหารงานบุคคลให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพก็จะเอื้ออำนวยให้การบริหารงานด้านอื่น ๆ เป็นไปด้วยดีเช่นกัน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องเอาใจใส่บำรุงรักษาบุคลากรด้วยการหาทางกระตุ้นและจูงใจให้ครูผู้สอนเหล่านั้นปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ หากครูในโรงเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานของตนแล้ว ก็จะเป็นคนที่รักงานและศรัทธาในวิชาชีพครูมีความขยันกระตือรือร้นในการสอน ไม่ทิ้งชั่วโมงหรือหน้าที่สอน ผลการเรียนการสอนจะได้ผลดีมีประสิทธิภาพสูง หากครูไม่มีความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ ผลเสียก็จะเกิดแก่โรงเรียน ซึ่งผลจะออกมาในรูปของการขาดงานประจำ มีความเฉื่อยชาในการทำงาน การย้ายงานและการลาออกจากงาน จึงนับได้ว่าความพึงพอใจในการทำงานเป็นพลังที่จะทำให้งานมีความสำเร็จ ซึ่งพลังดังกล่าวเหล่านี้ จะมีมากขึ้นหรือลดลงตามความพึงพอใจในการทำงานนั้น ๆ ความรู้สึกพึงพอใจนั้นสามารถเปลี่ยนได้ตลอดเวลาตามสภาพการณ์หรือตามระยะเวลา เมื่อเป็นเช่นนี้ถ้าหากโรงเรียนต้องการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างแท้จริงแล้ว ผู้บริหารควรจะได้สร้างบรรยากาศหรือสภาพการเรียนการสอนที่เต็มไปด้วยความพึงพอใจของครูในโรงเรียนนั้น ๆ ด้วย

การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องอาศัยองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายประการ องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งคือ ครู เพราะครูเป็นบุคคลสำคัญยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอน คุณภาพของคนจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของครูเป็นสำคัญในการที่จะช่วยสร้างสรรค์ทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่าและเหมาะสมกับบริบทด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ดังนั้น ครูจึงนับเป็นบุคคลสำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดการศึกษาหรือดำเนิน

การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อตัวนักเรียนอย่างแท้จริง (นภัสวรรณ ทัศนัญชติ 2540 : 4)

ความพึงพอใจในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพของงาน รวมทั้งความสุขของผู้ทำงานด้วย ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 142) กล่าวว่า องค์การใดก็ตามหากบุคคลในองค์การไม่มีความพึงพอใจในการทำงาน ก็จะเป็นมูลเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลของการทำงานและการปฏิบัติงานต่ำ คุณภาพของงานลดลง มีการขาดงาน ลาออกจากงานหรืออาจก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยได้อีก แต่ในทางตรงกันข้ามหากองค์การมีบุคคลที่มีความพึงพอใจในการทำงานสูงจะมีผลทางบวกต่อการปฏิบัติงาน

การจัดการศึกษาในโรงเรียนเทศบาลนั้น กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการรับผิดชอบ ดูแล และมอบนโยบายการจัดการศึกษาให้เทศบาลแต่ละแห่ง โดยมีกองการศึกษาของแต่ละเทศบาลเป็นผู้ควบคุมดูแลการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนให้เป็นที่ไปตามนโยบายจากสำนักบริหารการศึกษาท้องถิ่น ดังนั้นพนักงานครูเทศบาลจึงเปรียบเสมือนหัวใจ หรือตัวจักรสำคัญของการจัดการศึกษาของโรงเรียนเทศบาลแต่ในปัจจุบันการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานครูเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการ เริ่มมีปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนอันเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การลาออกจากราชการไปประกอบอาชีพอื่น การโอนย้าย การลาป่วย ลากิจในอัตราที่ค่อนข้างสูง และเพิ่มมากขึ้นทุกปี ทำให้จำนวนครูไม่เพียงพอกับจำนวนชั้นเรียน การแบ่งงานไม่ได้สัดส่วนตามจำนวนนักเรียน ครูต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน ทำให้ทุ่มเทการสอนไม่เต็มที่ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานลดลง

ปัจจุบันโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ มีจำนวน 8 โรงเรียน กระจายอยู่ในพื้นที่ 2 เขตเทศบาล ได้แก่ เทศบาลเมืองพระประแดง จำนวน 3 โรงเรียน และเทศบาลนครสมุทรปราการ จำนวน 5 โรงเรียน มีพนักงานครูรวมทั้งหมด 284 คน และนักเรียนรวมทั้งหมด 8,381 คน จากสถิติการลาป่วย ลากิจ การลาออกและการโอนย้าย ระหว่างปี 2540-2545 อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง ดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 การลาป่วย ลากิจ การโอนย้าย การลาออกของพนักงานครูเทศบาล
จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ.2540 – 2545

ปี พ.ศ.	ลา		รวมลา (วัน)	โอนย้าย (คน)	ลาออก (คน)
	ป่วย (วัน)	กิจ (วัน)			
2541	1,178	180	1,358	2	-
2542	1,409	90.5	1,499.5	7	-
2543	1,414	92	1,506	10	3
2544	1,484	126.5	1,610.5	11	6
2545	1,710.5	111	1,821.5	ระงับการโอนย้าย	-

ที่มา : ฝ่ายงานธุรการ กองการศึกษา เทศบาลเมืองพระประแดง
ฝ่ายงานธุรการ กองการศึกษา เทศบาลนครสมุทรปราการ

จากสถิติการลาป่วย ลากิจ ลาออก และโอนย้ายของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการที่สูงขึ้นในแต่ละปี จึงเป็นข้อน่าสังเกตถึงความพึงพอใจในการปฏิบัติงานว่าหากจำนวนวันลาของครูเพิ่มขึ้นมากเท่าใด ย่อมมีผลกระทบต่อภาระการเรียนของนักเรียนอย่างแน่นอน คือ นักเรียนจะไม่ได้เรียนอย่างเต็มที่แม้ในโรงเรียนจะจัดครูเข้าสอนแทนก็ได้และจากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต่างๆ รวมทั้งประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาในเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล ว่าพนักงานครูเทศบาลมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด ปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล เพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยมาเป็นข้อมูลเสนอต่อผู้บริหาร และปรับปรุงการบริหารบุคคลในแต่ละโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ อันจะส่งผล ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานกับเพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน ของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจูงใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

2.4 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค้ำจุนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

3.2 เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการบริหารงานบุคคลให้มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาของเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

3.3 โรงเรียนได้ข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล ซึ่งจะเป็นผลดีผลต่อการเรียนการสอน และคุณภาพของนักเรียนต่อไป

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ ในปีการศึกษา 2546 โดยมีขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

4.1 ประชากร ได้แก่ พนักงานครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 284 คน จาก 8 โรงเรียน ที่ทำการสอนในปีการศึกษา 2546

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา

4.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์การสอนในโรงเรียน ขนาดของโรงเรียน ปัจจัยจูงใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และ ปัจจัยค้ำจุนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน

4.2.2 ตัวแปรตาม คือ ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครู เทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ศึกษาตามทฤษฎีปัจจัยจูงใจ – ปัจจัยค้ำจุน (The Motivation Hygiene Theory) ของ Herzberg (1959 : 44 – 49) ซึ่งทฤษฎีดังกล่าวได้กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน คือ

5.1 ปัจจัยจูงใจ (Motivation Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติโดยตรง และเป็นสิ่งจูงใจให้บุคลากรในหน่วยงานเกิดความพึงพอใจ ประกอบด้วย

5.1.1 ความสำเร็จของงาน (Achievement)

5.1.2 การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition)

5.1.3 ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (The work itself)

5.1.4 ความรับผิดชอบ (Responsibility)

5.1.5 ความก้าวหน้า (Advancement)

5.2 ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่จะค้ำจุนให้เกิดแรงจูงใจในการทำงานของบุคคล ถ้าไม่มีหรือมีไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในองค์การ บุคลากรในองค์การจะเกิดความไม่ชอบงานขึ้น ประกอบด้วย

5.2.1 เงินเดือนและสวัสดิการ (Salaries and benefits)

5.2.2 สภาพของตำแหน่ง (Status)

5.2.3 การนิเทศงาน (Supervision – technical)

5.2.4 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา (Relationship of superiors)

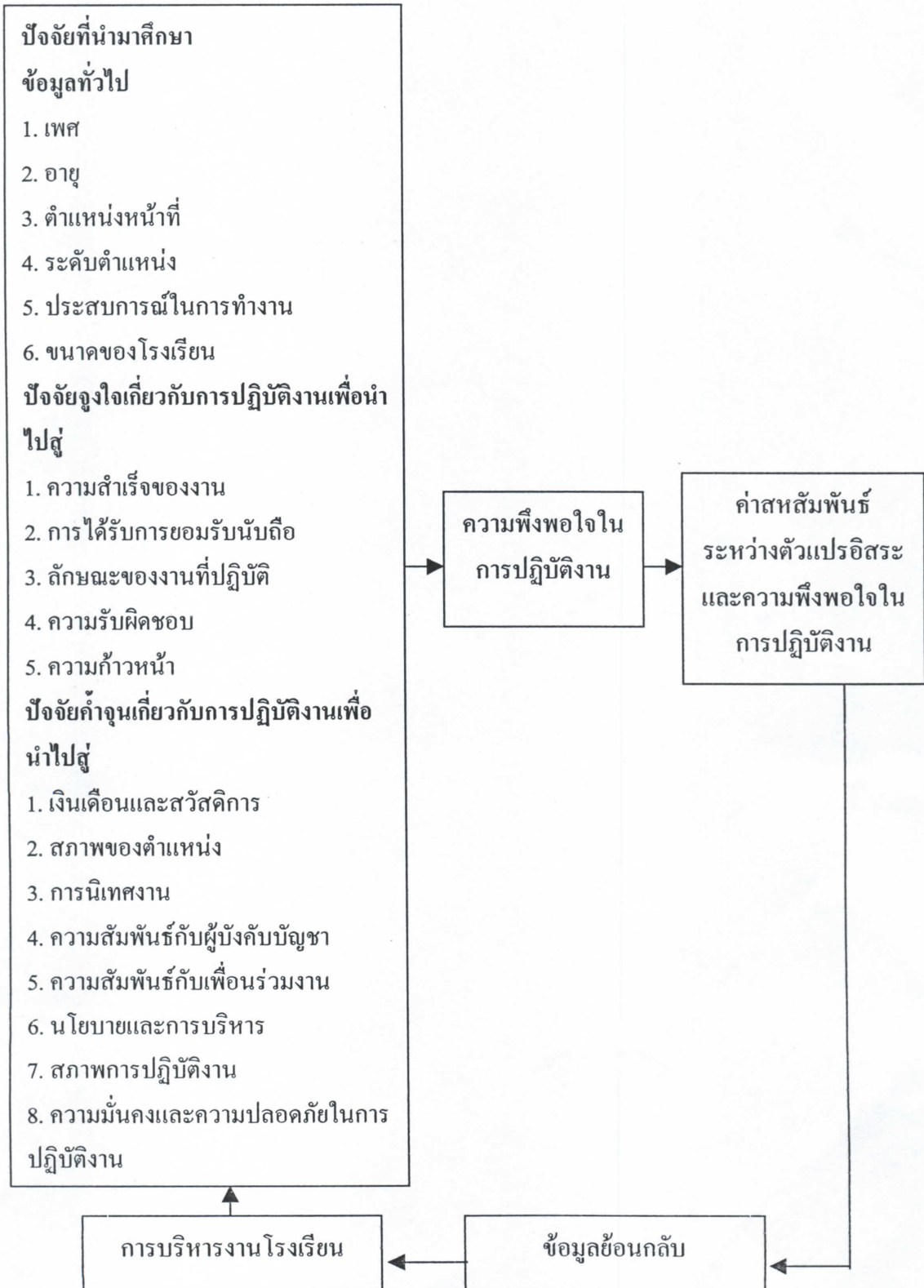
5.2.5 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน (Relationship of peers)

5.2.6 นโยบายและการบริหาร (Company policy and administration)

5.2.7 สภาพการปฏิบัติงาน (Working conditions)

5.2.8 ความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน (Job security)

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาจัดทำเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้
กรอบแนวคิดในการวิจัย

6. สมมติฐานการวิจัย

6.1 เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ระดับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

6.2 ปัจจัยเชิงใจ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6.3 ปัจจัยค่าจูน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานครูเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

8. นิยามศัพท์เฉพาะ

8.1 ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เป็นตัวกระทำให้เกิดความรู้สึกพอใจในการปฏิบัติงาน

8.2 ปัจจัยเชิงใจ หมายถึง ปัจจัยภายในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกนึกคิดหรือจิตใจที่กระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า

8.3 ปัจจัยค่าจูน หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน ถ้าขาดหรือไม่มีปัจจัยเหล่านี้จะก่อให้เกิดความไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน ได้แก่ เงินเดือนและสวัสดิการ สภาพของตำแหน่ง การนิเทศงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน นโยบายและการบริหาร สภาพการปฏิบัติงาน ความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงาน

8.4 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความรู้สึก อารมณ์ และทัศนคติของพนักงานครูเทศบาลในเชิงบวกที่มีต่องานที่ปฏิบัติ โดยมีผลมาจากเพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา

และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ อันก่อให้เกิดความเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8.5 พนักงานครู หมายถึง ครูผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ

8.6 ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่พนักงานครูสามารถปฏิบัติงานได้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้สำเร็จเป็นที่พอใจแก่ตนเอง ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา

8.7 การได้รับการยอมรับนับถือ หมายถึง การที่พนักงานครูได้รับการชมเชย ยกย่อง เชื้อถือ และไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และบุคคลอื่น ๆ

8.8 การปฏิบัติงาน หมายถึง งานที่พนักงานครูปฏิบัติอยู่ตรงกับความรู้ ความสามารถ เป็นงานที่น่าสนใจ เป็นงานที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

8.9 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ด้วยความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความสำนึกในหน้าที่ ด้วยความเสียสละและมีอำนาจในการรับผิดชอบงานได้อย่างเต็มที่

8.10 ความก้าวหน้า หมายถึง การที่พนักงานครูมีโอกาสได้เลื่อนตำแหน่งหรือระดับที่สูงขึ้น ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ การรับโอกาสศึกษาต่อเพื่อเพิ่มวุฒิให้สูงขึ้น การได้เข้าร่วมประชุมสัมมนา อบรม เพิ่มพูนความรู้ และประสบการณ์ต่าง ๆ

8.11 เงินเดือนและสวัสดิการ หมายถึง เงินที่ครูได้รับเป็นประจำทุกเดือน และเงินช่วยเหลือบุตร ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ตลอดจนเงินสวัสดิการประเภทต่าง ๆ

8.12 สภาพของตำแหน่ง หมายถึง เกียรติภูมิของฐานะทางสังคม ความคุ้นเคยกับชุมชน และการมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของชุมชน

8.13 การนิเทศงาน หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ ติดตามและตรวจสอบการใช้บทบาทในการนิเทศของผู้บังคับบัญชา

8.14 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การเคารพนับถือซึ่งกันและกัน ได้แก่ มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเพื่อช่วยแก้ปัญหา การได้รับความเมตตา ความอบอุ่นใจ ให้ความสนใจต่อสภาวะการทำงานด้วยความเห็นอกเห็นใจจากผู้บริหาร

8.15 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การประสานสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงาน มีความสามัคคีในกลุ่ม สามารถทำงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี บรรยากาศในการทำงานเป็นไปอย่างฉันทมิตร

8.16 นโยบายและการบริหาร หมายถึง การกำหนดแนวทางอย่างกว้าง ๆ ในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเพื่อให้พนักงานครูปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จลุล่วง มีระบบงาน และการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งพนักงานครูทุกคนมีความเข้าใจ

8.17 สภาพการปฏิบัติงาน หมายถึง สภาพและความเหมาะสมของสถานที่ทำงาน ห้องพักครู อาคารเรียน ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ตั้งของโรงเรียน และการคมนาคม

8.18 ความมั่นคงและปลอดภัยในการปฏิบัติงาน หมายถึง ความมั่นคงในอาชีพครู มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การได้รับความเป็นธรรม และปกป้องคุ้มครองจากผู้บังคับบัญชา การจัดสภาพการทำงานที่สามารถป้องกันอันตรายจากอุบัติเหตุ ตลอดจนความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย

8.19 ปัจจัยจูงใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จของงาน การได้รับการยอมรับนับถือ ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ ความรับผิดชอบ และความก้าวหน้า

8.20 ปัจจัยค้ำจุนเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานเพื่อนำไปสู่การเพิ่มของเงินเดือนและสวัสดิการ สภาพของตำแหน่ง การนิเทศงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน นโยบายและการบริหาร สภาพการปฏิบัติงาน ความมั่นคงและปลอดภัยในการทำงาน